

KVALITETSDEKLARATION

Nationella prov årskurs 9: resultat

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0116

Referenstid

Läsåret 2004/05

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	4
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning	6
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	7
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken över resultaten på de nationella proven i grundskolans årskurs 9 (specialskolans årskurs 10) är ett av flera mått på utbildningen, lokalt och nationellt. Statistiken används för att belysa relationen mellan elevens kunskapsnivåer och betygssättningen i årskurs 9 (årskurs 10 för specialskolan). Statistiken används också tillsammans med annan statistik över elevers resultat i grundskolan vid planering och beslutsfattande om svensk skola.

Statistiken visar elevernas provresultat redovisat bland annat på huvudmannatyp, kön och föräldrarnas och elevernas bakgrund. I de nationella proven för årskurs 9 ingår delprov i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skelsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudanvändarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), och Utbildningsdepartementet. Därutöver används uppgifterna av skolor, kommuner och andra skolhuvudmän, företag, forskare och massmedia.

Statistiken över de nationella proven i grundskolan och specialskolan har användare såväl inom som utanför utbildningssektorn. Informationsbehovet omfattar övergripande statistik om provbetyg och provresultat på grundskolenivå för olika inriktningar och geografiska avgränsningar.

Statistiken går inte att använda för att utvärdera hur elevernas resultat förändras över tid, eftersom de nationella proven inte är lika från år till år.

Det finns ett behov av mer detaljerad statistik för elever med tillfälligt personnummer. I nuläget går det inte att komplettera registret med bakgrundsvariabler från Registret över totalbefolkningen (RTB) för dessa elever. RTB innehåller endast personer som är folkbokförda i Sverige och som därmed har fullständiga personnummer. Det går heller inte att jämföra dessa elevers resultat på nationella proven med annan statistik inom grundskolan, till exempel slutbetygen i årskurs 9.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken redovisar antalet elever som har erhållit provbetyg och andelar elever som uppfyller betygsriterierna för betygen godkänt (G), väl godkänt (VG) och mycket väl godkänt (MVG), inte uppfyller betygsriterierna samt deltar per delprov för de antal delprov som ingår i de nationella proven för

årskurs 9. Storheterna grupperas efter socioekonomiska variabler som till exempel föräldrarnas utbildningsnivå och eventuell utländsk bakgrund.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen utgörs av samtliga elever som går i grundskolans årskurs 9 och specialskolans årskurs 10. Elever i svenska utlandsskolor ingår också i populationen.

Målpopulationen är samtliga elever som går i årskurs 9 i grundskolan och årskurs 10 i specialskolan och som fått ett provresultat under läsåret 2004/2005.

Relationen mellan intressepopulation och målpopulation är god eftersom det är obligatoriskt för eleverna att skriva nationella prov och det är även obligatoriskt för huvudmännen att rapportera in resultaten för alla elever.

Målobjektet utgörs av en elev i grundskolan eller specialskolan och observationsobjektet utgörs av en elev som är inrapporterad av uppgiftslämnaren till SCB. Det finns inga skillnader mellan mål- och observationsobjekt.

1.2.2 Variabler

Målvariablerna i undersökningen stämmer överens med intressevariablerna. Nedan anges de målvariabler/intressevariabler som redovisas i statistiken.

- Skola - En skola utgör en administrativ enhet där undervisning bedrivs. Observationsvariabeln samlas in från uppgiftslämnare av SCB.
- Kön - Flickor, pojkar. Observationsvariabeln härleds från individens personnummer.
- Deltagande i respektive delprov/prov.
- Delprovsresultat för svenska, svenska som andraspråk och engelska.
- Provbetyg för svenska, svenska som andraspråk, matematik, engelska.

För övriga målvariabler som används för att gruppera statistiken hämtas motsvarande observationsvariabler från RTB, Utbildningsregistret och Skolregistret, ibland i form av härledningar. Det är till exempel variabler om elevens föräldrars högsta utbildningsnivå, migration samt andra variabler som tas upp under *1.2.4 Redovisningsgrupper*.

Även om mål- och observationsvariabler överensstämmer väl, föreligger en principiellt viktig skillnad gällande de observationsvariabler som härleds från RTB: målvariablerna avser de förhållanden som skulle gälla om personer var korrekt folkbokförda enligt gällande regelverk, medan observationsvariablerna avser de förhållanden som faktiskt finns registrerade.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i antal och andelar.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Huvudman
- Riket
- Kön
- Län
- Kommun
- Skola
- Föräldrarnas utbildningsnivå
- Svensk eller utländsk bakgrund

1.2.5 Referenstider

Referensperioden är läsåret 2004/05.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över resultaten på de nationella proven i årskurs 9 är en totalundersökning på individnivå och den allmänna bedömningen är att den statistik som redovisas håller god kvalitet.

Materialet granskas löpande under insamlingens gång och huvudmännen till skolorna som finns inrapporterade i materialet återkontakts bland annat vid stor differens gällande elevantal jämfört mot elevinsamlingen med mätperiod 15 oktober 2004 och insamlingen av slutbetygen årskurs 9 som sker parallellt med denna undersökning.

För Registret över totalbefolkningen (RTB) har kontrollundersökningar gjorts där uppgifterna jämförts i RTB med Skatteverkets folkbokföringsdatabas. Dessa visar på att innehållet i folkbokföringen och RTB överensstämmer i mycket hög grad och att tillförlitligheten är god i RTB.

Undersökningen är en totalundersökning och målstorheterna i undersökningen skattas genom summering av det totala antalet aktuella registerposter i aktuell version av registret. Skattningsförfarandet beror inte av några modellantaganden. Inga justeringar för bortfall görs då bortfallets inverkan på statistikens kvalitet bedöms vara försumbar. Det skattas inget osäkerhetsintervall på grund av att undersökningen är en totalundersökning och bortfallet är lågt och har inte någon inverkan på statistiken.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är totalräknad och därmed är inte statistiken påverkad av osäkerheter pga. urval. Det finns dock en liten risk att huvudmännen inte rapporterar in nya skolor till Skolregistret, som utgör ramen för undersökningen. Se vidare förklaring under 2.2.2. *Ramtäckning*. Skolregistret anses trots det ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt.

I statistiken finns 225 elever utan giltigt personnummer. Det innebär att det inte går att koppla någon bakgrundsinformation från andra personregister till dessa elever. Därmed ingår de inte i en del av redovisningsgrupperna, exempelvis föräldrarnas utbildningsnivå.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.2.2 Ramtäckning

Skolorna som ingår i ramen hämtas från Skolverkets skolregister. De villkor som ställs när ramen skapas är att skolorna har minst en elev som går i årskurs 9 under hösten (samt även nytillkomna skolor därefter).

Skolan ska även vara registrerad som "aktiv". Skolregistret håller hög kvalitet och uppdateras kontinuerligt men det är skolorna och huvudmännen själva som ser till att det är uppdaterat. Specialskolorna läggs till ramen manuellt eftersom de är få till antalet och alla har årskurs 10.

Viss **undertäckning** vad gäller elever som börjat efter ordinarie läsårsstart och elever som avbrutit studierna under läsåret pga. att skolplikten upphört, kan förekomma. Granskning mot insamlingen om Grundskolans slutbetyg (www.scb.se/UF0101) och statistiken om elever per 15 oktober (www.scb.se/UF0104) görs för att minimera eventuell undertäckning.

Övertäckning förekommer i ramen men detta påverkar inte statistiken. Det kan vara skolor som inte bedriver verksamhet i aktuell årskurs men inte angett detta i Skolregistret. Skolor som inte lämnar in uppgifter till undersökningen kontaktas av SCB vilket medför att övertäckning kan särskiljas från svarsbortfall. Skolor som utgör övertäckning tas bort från ramen och påverkar därmed inte statistiken.

2.2.3 Mätning

Statistikens kvalitet är beroende av uppgiftslämnarnas kvalitet på de efterfrågade uppgifterna. Skolor registrerar uppgifterna via elektroniska frågeformulär eller via datafil från administrativa register. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner. För att hålla nere antalet mätfel är det möjligt för uppgiftslämnaren att skriva en kommentar direkt i insamlingen om någonting är otydligt.

Manuell granskning sker också löpande allt eftersom uppgifterna kommer in till SCB. Om fel misstänks återkontaktas uppgiftslämnare som får möjlighet att kontrollera uppgifterna och eventuellt göra en ny registrering.

Det finns inga indikationer på att eventuella kvarvarande registreringsfel skulle påverka statistiken i någon riktning.

Uppgifterna till RTB hämtas från de externa folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistreringen i praktiken går till framgår av den interna handbok i folkbokföring som används i arbetet på Skatteverket. De observationsvariabler som hämtas från RTB anses ha mycket god kvalitet då registret uppdateras nära inpå de två insamlingsperioderna.

2.2.4 Bortfall

För statistiken över grundskolans nationella prov i årskurs 9 förekommer **objektsbortfall** trots att skolhuvudmän är skyldiga att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)). Vid den slutgiltiga leveransen fanns det omkring 1 520 skolor och nästan 118 000 elever. Några skolor skickade inte in några uppgifter trots påminnelser.

Det totala objektsbortfallet är litet på nationell nivå och bedöms inte kunna påverka undersökningens tillförlitlighet där objektsbortfallet består både av kommunala och fristående skolor.

Partiellt bortfall förekommer i form av felaktiga personnummer. Några skolor har inte gjort alla delprov och därmed inte kunnat skicka in resultatuppgifter för alla delprov.

Partiellt bortfall förekommer också för bakgrundsvariabler ifall matchningen mot RTB eller Utbildningsregistret inte ger någon träff.

Vid matchning mot RTB (version 2004-12-31) var det 354 elever som inte fanns med i registret och som därmed saknar bakgrundsuppgifter, varav 225 elever har ett tillfälligt personnummer. För de elever som fanns med i någon av RTB-versionerna saknas uppgift om föräldrars utbildning för 3 110 mödrar och nära 6 910 fäder. De elever som har fullständiga personnummer men som ändå saknar information i bakgrundsvariablerna gör det därför att eleven är folkbokförd i annat land. Detta partiella bortfall är alltså delvis förväntat.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när det insamlade materialet bearbetas, manuellt eller maskinellt.

Bearbetningsfelen som beror på den "mänskliga faktorn", t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel kan finnas. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den "mänskliga faktorn", både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

I den här undersökningen bedöms registreringsfelet vara litet då det finns tydliga instruktioner och omfattande granskning av inkommande uppgifter. Kodningsfelet bedöms som litet då programmeringskod från föregående undersökningsomgång har kunnat återanvändas.

För statistiken över resultaten för de nationella proven i årskurs 9 sker maskinell granskning av samtliga variabler i webbenkäten samt textfiler i samband med registreringen. För att uppgifterna ska skickas in måste uppgiftslämnaren rätta samtliga flaggade fel.

Misstänkta systematiska felaktigheter rättas efter kontakter med uppgiftslämnarna. När allt material kommit in görs ytterligare kontroller på individnivå, skolnivå och kommunnivå. Exempel på kontroller är dubblettkontroller och rimlighetskontroller.

Bakgrundsuppgifter för eleven och dess biologiska föräldrar hämtas från RTB. Uppgifter om de biologiska föräldrarnas högsta avslutade utbildningsnivå

hämtas från Utbildningsregistret. I de fall Utbildningsregistret har ett partiellt bortfall påverkas även statistiken över resultaten för de nationella proven årskurs 9.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken tar ca 6 månader (juni–november) att framställa.

3.2 Frekvens

Målstorheternas referenstid avseende de nationella proven i årskurs 9 redovisas årligen. Undersökningens uppgiftsinsamlingsfrekvens är även den årlig.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringskalendern för serien Sveriges officiella statistik: www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/nar-publiceras-statistiken.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på Skolverkets webbplats, under www.skolverket.se/skolutveckling/statistik, där resultaten redovisas för riks-, läns-, kommun-, huvudmänna- och skolnivå.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Skolverket svarar på frågor om den publicerade statistiken och utför på beställning enklare specialbearbetningar av primärmaterial. Statistikfrågor kan skickas per e-post till funktionsbrevlådan utbildningsstatistik@skolverket.se.

SCB utför på beställning mer omfattande specialbearbetningar av primärmaterial. Kontakta då brevlådan skolstatistik@scb.se och lämna din förfrågan.

4.3 Presentation

Publiceringen på Skolverkets webbplats består dels av standardiserade tabeller, dels av PM. Dessutom kan användare ta fram dynamiska tabeller på riks-, läns-, kommun-, huvudmänna- och skolnivå.

4.4 Dokumentation

Statistiken över insamlingen av de nationella proven årskurs 9 är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem i samråd med Skolverket.

Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Dokumentation av mikrodata (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats www.scb.se/UF0116.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Uppläggen på de nationella proven är lika och delproven prövar samma förmågor varje år men de skiljer sig åt innehållsmässigt. Det går därför inte att göra jämförelser över tid.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Redovisningsgrupperna går att jämföra för ett och samma mättillfälle på nationell nivå för att grupperna är tydligt definierade och avgränsande. Eftersom statistiken baseras på en totalundersökning är alla grupper också kompletta, ingen grupp har gynnats eller missgynnats av någon form av urval. Alla storheter tas också fram på samma sätt oavsett redovisningsgrupp.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Viss sammanvändbarhet finns med statistiken över elever i grundskolan per 15 oktober (www.scb.se/UF0104). Historiska studier avseende kommuner eller andra skolhuvudmän, skolor eller enskilda elever kan också på sikt göras med övrig statistik som ingår i Skolverkets nationella uppföljningssystem. En del uppgifter går också att direkt jämföra med statistiken från samma årgång av slutbetygen i årskurs 9 eftersom den undersökningen har samma population.

5.4 Numerisk överensstämmelse

De insamlade uppgifterna används utan anpassningar i statistiken, följaktligen råder numerisk överensstämmelse.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning ([2016/679](#)).

C Bevarande och gallring

Bevarandebehovet av datamaterialet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning. Primärmaterial (datafiler) behålls i 2 år medan blanketterna makuleras efter ca 3 år.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen ([2001:99](#)) om den officiella statistiken, förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)), senaste ändring (2019:19).

F Historik

Uppgifter om de nationella proven årskurs 9 har samlats in från grundskolorna på likartat sätt sedan 2003/2004. Totalräknad statistik finns från läsåret 2002/2003 men . Innan dess har statistik publicerats som baseras på en urvalsundersökning som gjorts årligen sedan läsåret 1997/1998.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Cajsa Anufrijeff Röhr
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 338 26